

Sacramentsdag jaar A

Joh. 6, 51-58

Enkelen van u zullen misschien het levensverhaal kennen van Maximiliaan Kolbe. Een Poolse priester, een pater Conventueel, die tijdens de 2de Wereldoorlog in het concentratiekamp Auschwitz terecht kwam. In 1941 doet een gevangene een mislukte poging om te ontsnappen. De nazi's reageren wreed en willen als represaille 10 gevangenen doden. Één daarvan smeekt om clementie: de vader van een groot gezin. Dan doet pater Kolbe een stap naar voren: hij vraagt om de plaats van die huisvader in te mogen nemen. De Duitse commandant is onthutst maar stemt toe: in plaats van de vader, sterft de priester. Wat Kolbe deed kunt ge 'leven voor een ander' noemen.

In onze huidige samenleving is dat veel minder vanzelfsprekend geworden. Door welvaart en hogere scholing, wat op zich goed is, is ook het individualisme sterk gestegen. En dat is spijtig. Meer geld in de portemonnee en meer kennis in het hoofd heeft onze onderlinge verbondenheid vaak zwakker gemaakt. En dat werkt ook door in de levensverbanden van mensen. In een modern gezin heeft ieder kind niet alleen een eigen kamer, maar ook een eigen agenda, een eigen iPad en vaak ook een eigen TV. En ook de Kerk en onze parochies voelen de gevolgen van die individualisering. Nogal wat mensen sprokkelen hun eigen levensbeschouwelijke mandje bij elkaar en hebben veel minder behoefte aan de parochie als gemeenschap van gelovigen. Het openbaart zich in minder vrijwilligers, minder inkomsten, minder kerkbezoek.

Nu is het gelukkig ook niet allemaal kommer en kwel. Ook in 2026 beseffen mensen nog dat ze geen eilandjes zijn. We zijn en blijven sociale wezens: echt geluk maken we niet zelf, maar ontvangen we. Of nog anders gezegd: alleen leven voor anderen maakt ook gelukkig.

Leven voor anderen is iets wat we ook op heel veel manieren in het Evangelie vertaald zien. Zieken vinden er genezing, armen worden gevoed, zondaars krijgen vergeving. En dat alles krijgt als het ware z'n bezegeling tijdens het Laatste Avondmaal.

Eigenlijk was dat de joodse paasmaaltijd, de gedachtenis van de bevrijding uit de slavernij van Egypte. Maar dat is niet wat tijdens het Laatste Avondmaal gevierd wordt: Jezus buigt die bevrijding daar helemaal terug op zichzelf. Hij is de bevrijding in persoon.

Het is erg opvallend: Johannes geeft geen verslag van het Laatste Avondmaal in zijn Evangelie. Wat hij wel heeft is de zgn. broodrede, het 6de hoofdstuk van Johannes. Kort en eenvoudig samengevat staat daar: Christus als het levende Brood wil ons eten en drinken zijn, degene die bij ons binnenkomt en waaruit we de kracht halen om te leven. En het klopt: Jezus geeft zich tot de dag van vandaag op verschillende wijzen: door zijn Woord, door zijn Geest, maar naar katholiek besef heel bijzonder in de Eucharistie, in zijn Lichaam en Bloed.

Dat laatste is een kwetsbaar geheim. Het is heel gemakkelijk om het belachelijk te maken. Maar misschien geldt dat wel altijd voor de allerheiligste zaken in onze leven en geloof: dat ze altijd kwetsbaar zijn. Maar tegelijk is het gelukkig ook een bron van vreugde en troost. Voor u is dat misschien niet zo gemakkelijk, maar het is heel mooi om een halfduistere kerk binnen te komen en dan in het midden de rode godslamp te zien branden: het teken van de verborgen aanwezigheid van de Heer in het tabernakel. En dan te beseffen: Hij was hier al die tijd al, en Hij zal hier nog zijn als we al lang weg zijn.

‘Ik ben het levende brood’. D.w.z. zoals God zijn volk in de woestijn manna zond als voedsel voor onderweg, zo zendt de Vader ons vandaag Christus. We ontvangen Hem allereerst als gave, maar tegelijk ook als opgave. Of zoals St. Augustinus het zei tegen de pasgedoopten die voor het eerst ter Communie gingen: ‘Ontvangt wat ge zijt, wordt wat ge ontvangt’. De Eucharistie vieren is daarom ook geen vroom of wereldvreemd ritueel. Als we ons werkelijk met Christus inlaten en ons door Hem laten voeden, wil (moet) Hij ook in ons leven zichtbaar worden.

Het is vandaag Sacramentsdag. Straks kunnen we, zoals elke zondag, hier naar voren komen voor de Communie. Dat is de manier waarop de Heer ons wil ontmoeten. Gun Hem dan ook een moment van stilte in uw binnenste om exclusief met Hem te zijn. En weet dat ge daarmee ook op u neemt: Hem uitdragen als we hier straks buiten stappen. Want die eerbiedige aanbidding en de concrete dienstbaarheid zijn in het christelijk leven als hol en bol. Niet voor niets vond tijdens het Laatste Avondmaal immers ook de voetwassing plaats. Amen.

Johan Goris, pastoor